

ani v řízení nesporném nemůže soudce sám ze sebe změnit své konečné rozhodnutí, pokud však jde toliko o to, aby zákonný podklad pro rozhodnutí byl připraven, nelze soudci v nesporném řízení upřít právo, aby potřebné doplnění nepředsevzal a po případě i dřívější své opatření nezměnil. O takové přípravné opatření jde v tomto případě, neboť konečné vyřízení o návrhu na umoření listiny nebylo dosud vydáno, a dokud není opatřen předpoklad, pro ně zákonem předepsaný, ani vydáno býti nemůže. Ve věci samé jest usnesení správné. Zákon předepisuje pro listiny, k nimž vydány byly podílní listy úrokové a pod. zvláštní lhůtu a nečiní při tom rozdílu, zda byly současně ztraceny také tyto podílní listy. Naopak obsahuje zvláštní předpisy o umoření podílních listů samých, z nichž plyne, že nemůže býti listina sama umořena dříve než poslední k ní vydaný podílní list.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle prvního odstavce § 8 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák., nemůže roční lhůta ohlašovací ukončiti se dříve, než uplyne rok ode dne dospělosti posledního vydaného listu úročného (kuponu). Toto ustanovení platí podle jasného znění svého bez ohledu na to, zda-li navrženo jest jen umoření listiny samé, či zároveň také umoření listu úročného (kuponového), neboť mluví se v něm o vydaných a ne o ohlašovaných listech (aufgebotene Scheine). To vysvětluje i z úmyslu zákonodávce, souhlasně s dřívějšími zákonnými ustanoveními, posunouti konec lhůty ohlašovací tak daleko, až bude lze umoření podle vši pravděpodobnosti vysloviti bez ohrožení práv poctivého držitele listu. Správně tedy nižší soudy určily lhůtu ohlašovací v příčině stěžovatelovy akcie. Pokud pak jde o otázku formální platnosti usnesení prvního soudu ze dne 17. března 1920, soud rekursní právem uvedl, že dřívější usnesení ze dne 30. ledna 1920 nebylo rozhodnutím u věci samé, jež by soud první stolice vzhledem na ustanovení § 9 cís. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., nebyl mohl změnit, nýbrž že to bylo opatření předběžné, jímž měl býti připraven základ pro konečné soudní rozhodnutí o návrhu na umoření listiny. Konečné rozhodnutí toto mohlo a musilo by také v případě, kdyby usnesení ze dne 30. ledna 1920 bylo zůstalo neopraveno, pokud se týče nezměněno, býti vydáno teprve po uplynutí zákonné lhůty ohlašovací a nikoli již po uplynutí nesprávné, v usnesení ze dne 30. ledna 1920 uvedené lhůty, neboť usnesením tímto nenabyl navrhovatel, jak mylně se domnívá, práva ra výrok, že listina jest neúčinná, jestliže určená ohlašovací lhůta bez výsledku uplyne.

Čís. 590.

Důvodu příslušnosti, jenž sice vyplývá z přednesu žalující strany, ale nebyl jí výslovně uplatňován, nesmí si soud povšimnouti.

Fakturové sudiště. Bylo-li k objednavce hlavního závodu dle jejího poukazu zasláno zboží pobočnému závodu, musí faktura dostati se do rukou hlavního závodu před dojitím nebo současně s dojitím zboží u pobočného závodu.

(Rozh. ze dne 13. července 1920, R I 457/20.)

K objednavce Berlínské firmy dodala tuzemská firma, jakž určeno v objednávce, zboží do Broumovské továrny objednatelčiny. Na zboží zaslala do továrny fakturu opatřenou doložkou splatnosti a žalovatelnosti v T., v obvodu krajského soudu v Litoměřicích. Doložka zůstala nepozastavenou. Dovolávajíc se fakturového sudiště podala prodatelka na Berlínskou firmu u krajského soudu v Litoměřicích žalobu o zaplacení tržové ceny. Žalovaná firma vznesla námitku místní nepříslušnosti, poněvadž faktura došla do Berlína několik dní po té, kdy zboží došlo do Broumovské továrny. Soud první stolice námitku zamítl, poněvadž Broumovská továrna, byť i nebyla zapsána jako poboční závod, závodem tím ve skutečnosti jest, pročez včasnost dojití faktury dlužno posuzovati dle doby, kdy došla do Broumovské továrny. Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu a uložil mu, by vyčkaje právní moci, o námitce znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto důvodů: Broumov jest toliko oním místem, které dle příkazu berlínské továrny mělo převzítí dodávku zboží, druhou smluvní stranou byl a zůstal závod berlínský. Na závod ten bylo tudíž též zaslati faktury, když obsahovaly, jako zde, dodatky jako splatno a žalovatelnost v T., které měly uložiti žalované nové, ve smlouvě samé ještě nepředvídané povinnosti. Jen nepozastaveným přijetím této faktury zároveň se zbožím nebo již před jeho dojitím zaslání se zakládá dovolaný soud dle § 88 odstavec druhý jur. n. Směrodatným je tudíž dojití faktury v Berlíně a dojití zboží v Broumově, ne však, jak první soud předpokládá, dojití faktur do Broumova. Žalovaná arcif na lístku ze dne 7. dubna 1919 předepsala, aby faktura byla zaslána do Berlína, dle náhledu soudu odvolacího však stačí, když faktury, žalobkyni broumovské továrně zaslání, touto byly zaslány závodu berlínskému a tam v čas došly. Žalobkyně musí tudíž dokázati předpoklady sudiště faktury, jež sama tvrdí, totiž okamžik dojití zboží v Broumově a včasné dojití faktur do Berlína. Že tu není směrodatným okamžik odeslání faktury, nýbrž okamžik dojití u kupujícího, v tom souhlasí věda i jurisdikce (viz též: Zodpovědění dotazů, dobrozdání nejvyššího soudu).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Při řešení otázky, je-li dovolaný krajský soud dle § 88 odstavec druhý j. n. příslušným, nesejde na tom, zda lze broumovskou továrnu žalované firmy alespoň fakticky považovati za její odštěpný závod čili nic. Byl obchod, který jest základem žaloby, podle skutkové podstaty rozsudku prvního soudu uzavřen s berlínským hlavním závodem žalované firmy a nikoli s továrnou broumovskou, třebaže této k příkazu berlínské továrny zboží bylo zasláno. Kupitelem však byl závod berlínský. Jen když tento bez námitky přijal fakturu obsahující doložku v § 88 odstavec druhý j. n. naznačenou, mohl tedy vůbec býti založen soud faktury. Neboť zasílaje fakturu, opatřenou touto doložkou, činí prodávající kupiteli návrh na podrobení se soudu faktury ve sporech, které by z obchodu vzešly; kupitel pak, jenž bez námitky přijme takovouto fakturu, dává mlčky na jevo svůj souhlas s tímto návrhem, kdežto jinak pouhé mlčení nelze ještě považovati za přivolení. Jen tehdy, když faktura příslušnou doložkou opatřená, dostala se do rukou kupitele, lze tedy předpokládati, že

tento, přijav ji bez námitky, podrobil se soudu faktury. Má-li nastati tento následek, musí však u kupitele býti dána i další podmínka § 88 odstavec druhý j. n., totiž včasné zaslání (obdržení) faktury (před dojitím zboží nebo zároveň s ním). V tom směru má zákon povahu formální, zní přesně a zcela všeobecně a nedopouští žádné výjimky. Vychází totiž ze zásady, že nelze kupiteli ukládati za povinnost, aby odpovídal na doložky ve faktuře, jež došly ho v době, kdy zboží bylo již převzato nebo dokonce spotřebeno, z čehož zase vyplývá pravidlo, že dlužno pokládati fakturu za včasnou v tom případě, dostala-li se do rukou kupitele dříve, než prošla lhůta k případným výtkám proti zboží. Užije-li se této zásady na sporný případ, nutno za správný uznati názor soudu odvolacího, že zodpovědní otázky, byl-li založen soud faktury dle § 88 odstavec druhý j. n., závisí na tom, zda faktury dostaly se do rukou žalované firmy v Berlíně před dojitím nebo po dojití nebo zároveň s dojitím zboží do Broumova, to pak tím spíše, když v objednávce ze dne 7. dubna 1919 bylo výslovně předepsáno, že faktury mají býti zaslány do Berlína, tak že jest nerozhodno, zda snad v dřívějších případech faktury byly zasilány do Broumova. Jakým způsobem za daných okolností berlínský hlavní závod mohl si zjednatí nebo zjednal si za účelem případných včasných výtek jistotu o tom, zda zásilka hová objednávce, bylo jeho věcí a nemá významu pro otázku příslušnosti. Ježto pak ve směru výše naznačeném věc nebyla soudem první stolice na přetřes vzata a není tu následkem toho potřebných zjištění skutkových, byla věc soudem odvolacím právem vrácena k doplnění soudu prvního. Pokud stěžovatelka vytýká nesprávnost předpokladu soudu odvolacího, že uplatňovala pouze soud faktury, tvrdíc, že odvolací soud měl na základě jsoucího tu podkladu skutkového zkoumati, není-li alespoň dána příslušnost dle § 87 a) nebo § 99 j. n., připomíná se toto: Obsah žaloby nedopouští nejmenší pochybnosti o tom, že příslušnost dovolaného krajského soudu byla odvozována jediné z ustanovení § 88 odstavce druhého j. n., zvláště když byl škrtnut poukaz na §§ 87 a 99 j. n. v žalobě původně obsažený. Hledíc k § 179 c. ř. s. byla žalobkyně zajisté oprávněna, uplatnit do konce jednání v první stolici i jiný důvod příslušnosti, než ten, který v žalobě uplatňovala (vyjma ovšem příslušnost dle § 104 j. n.), ale musila tak učiniti výslovně, aby byla odpůrci dána možnost, zaujmouti vůči tomu stanovisko. Žalobkyně podle sporných spisů tak neučinila, ač žalovaná odmítla soud faktury jakožto jediné uplatňovaný, tvrdíc, že měla býti žalována v Berlíně. Není přípustno, aby teprve nyní v rekursu žalobkyně se dovolávala příslušnosti dle §§ 87 a) a 99 j. n., a netřeba tudíž zkoumati, zdali by tu vůbec byly předpoklady těchto ustanovení zákona.

Čís. 591.

Opatrovnický soud jest oprávněn, by sám od sebe vyvolal opravu matriky narozených, v níž manželské dítě nesprávně zapsáno bylo jako dítě nemanželské.

(Rozh. ze dne 13. července 1920, R I 460/20.)

Manželům Janu S-ovi a Antonii S-ové po rodu K-ové povolen byl usnesením ze dne 1. února 1919 dobrovolný rozvod manželství od stolu